

Verzonden per e-mail: gemeente@oisterwijk.nl; kim.brobbel@oisterwijk.nl; hans.kraaijenhof@oisterwijk.nl; juul.willemsen@oisterwijk.nl

Aan het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Oisterwijk
Postbus 10101
5060 GA OISTERWIJK

Oisterwijk, 06-01-2022

Betreft: advies ASD inzake inkoop Huishoudelijke Ondersteuning gemeenten Goirle-Hilvarenbeek-Oisterwijk

Geacht College,

Op 9 december jl. ontvingen wij het verzoek om tijdens onze vergadering van 13 december het document "Inkoopstrategie Huishoudelijke Ondersteuning 2022 gemeente Goirle, Hilvarenbeek, Oisterwijk" te bespreken en daarover een advies uit te brengen vóór 9 januari 2022. Om reden van een overvolle agenda kon dit verzoek niet gehonoreerd worden en werd afgesproken dat twee ASD-leden later in de maand over dit document in gesprek zouden gaan met de behandelende beleidsambtenaren, mevr. Brobbel en de heer Kraaijenhof. Op basis daarvan zou bepaald worden of het uitbrengen van een advies haalbaar en zinvol is. Op 22 december jl. vond dit gesprek plaats via Teams en is besloten alsnog een advies bij dit document uit te brengen.

Opnieuw willen wij echter benadrukken dat de termijn die ons geboden is om tot een advies te komen uiterst kort was. Omdat wij het maximale willen doen om voor onze inwoners tot een adequate advisering te komen, zijn we ook nu weer over dit tijdprobleem heengestapt. In de laatste paragraaf van dit advies gaan wij daarop verder in.

Ook het document dat wij ontvingen draagt de sporen van de spoed waarmee het tot stand is gekomen. De tekst van het document en de ontvangen mondelinge toelichting daarop, verschillen op belangrijke onderdelen van elkaar. U vindt dat in ons advies terug.

Na deze procedurele opmerkingen komen we tot de volgende inhoudelijke punten van advies.

1. In de tekst van het voorstel wordt opgemerkt dat de gemeentelijke budgetten voor huishoudelijke ondersteuning niet langer toereikend zijn en dat het huidige systeem daarom niet langer houdbaar is. Vergrijzing van de bevolking en de invoering van het abonnementstarief worden hierbij als verklaring opgevoerd. Ook de titel van paragraaf 4.2.4 ("Totale inkoopwaarde en besparingspotentieel") doet vermoeden dat de inkoopstrategie mede gericht is op het realiseren van bezuinigingen op het terrein van huishoudelijke ondersteuning. Tijdens het mondelinge overleg over het document is echter benadrukt dat de inkoopstrategie zich uitsluitend richt op het bereiken van een optimale prijs-/kwaliteitverhouding. Voor het realiseren van bezuinigingen worden andere instrumenten ingezet.

Wij adviseren u in het definitieve document op dit punt helderheid te scheppen, zowel naar de potentiële aanbieders als naar onze inwoners. Dit ook tegen de achtergrond van de opmerking in de laatste bestuursrapportage, waarin staat dat komend voorjaar in de perspectiefnota nadere voorstellen tot herijking van de taakstellingen uit het Strijdplan Sociaal Domein zullen worden gepresenteerd.

2. In samenhang hiermee is het ook belangrijk te bepalen met hoeveel cliënten in de komende jaren wordt gerekend. In het document staat aangegeven dat er op dit moment in de drie gemeenten 1780 unieke cliënten zijn. Verder wordt opgemerkt: "Het huidige aantal cliënten geldt als uitgangspunt voor de toekomstige nieuwe inkoop Wmo HO. Daarbij wordt rekening gehouden met een te

verwachten lichte toename van het aantal cliënten en de beweging die door de gemeenten ingeslagen wordt, zoals zelfredzaamheid van inwoners, financiële zelfredzaamheid, de inzet van eigen kracht en algemene en voorliggende voorzieningen, het normaliseren van de Wmo-ondersteuning aan inwoners en de afnemende budgetten voor HO.”

Niet duidelijk is tot welk aantal geprognoseerd aantal cliënten dit gaat leiden.

Wij adviseren u duidelijk te maken met hoeveel cliënten de komende jaren daadwerkelijk wordt gerekend. Dit ook met het oog op het scheppen van (budgettaire) helderheid.

3. Wij hebben opgemerkt dat als uitgangspunt is geformuleerd, dat huishoudelijke ondersteuning in de toekomst alleen wordt ingezet indien dat strikt noodzakelijk is en waarbij wordt verwezen naar zowel de eigen kracht van inwoners als naar het nieuwe uitgangspunt van 'normaliseren'. Wij constateren dat dit in lijn is met de uitgangspunten van het Strijdplan Sociaal Domein. Wel willen wij erop wijzen dat het gebruik van termen als 'lichtere problematiek' en 'meest kwetsbare, niet of onvoldoende zelfredzame inwoners' tot verwarring kan leiden. Deze begrippen kunnen namelijk op diverse manieren worden uitgelegd.

Wij adviseren u bij het gebruik van dit soort algemene begrippen zo veel mogelijk duidelijk te maken wat daaronder in concrete zin wordt verstaan. Dat geldt ook voor het begrip 'normaliseren', waarvan wij af en toe een nieuwe uitleg of definitie zien passeren. Deze laatste opmerking is overigens niet van toepassing op het ontvangen document.

4. Onlangs zijn de uitkomsten uit het cliëntervaringsonderzoek 2021 (CEO) gepubliceerd. Wij hebben hierover in onze vergadering van 13 december jl. gesproken met wethouder Dankers. Uit het aangeleverde document en het gevoerde overleg is ons niet duidelijk of en hoe deze uitkomsten worden betrokken bij het bepalen van de nieuwe inkoopstrategie.

Wij adviseren u te onderzoeken hoe de inkoopstrategie kan worden versterkt door de inbreng van de uitkomsten van het CEO.

Waarschijnlijk ontbreekt daartoe de tijd, maar wij geven u in overweging met een aantal cliënten in gesprek te gaan, bijvoorbeeld in de vorm van een panelgesprek, om zicht te krijgen op wat voor inwoners echt belangrijk is in de huishoudelijke ondersteuning die zij ontvangen.

Het CEO liet zien dat cliënten eraan hechten, ondersteuning te ontvangen van steeds dezelfde persoon, met uiteraard uitzonderingen in geval van ziekte of vakantie. Inzet van steeds dezelfde persoon maakt het ook mogelijk om de huishoudelijke ondersteuner een signalerende rol te laten vervullen, wat naar ons oordeel zonder die continuïteit niet vanzelfsprekend is (zie ook punt 7). Continuïteit is echter niet alleen belangrijk om de signalerende rol te kunnen vervullen. Naar ons idee kan de HO-ondersteuner ook de zelfredzaamheid van de inwoner stimuleren c.q. in stand houden. Dat zou dan ook als eis in het inkoopdocument moeten worden opgenomen.

5. In het aangeleverde document wordt geconstateerd dat het huidige aantal aanbieders te groot is en dat sprake is van te veel versnippering. Ook andere nadelen worden genoemd. Deze bevindingen zijn vergelijkbaar met de ervaringen in andere sectoren zoals de jeugdzorg. In het document wordt de verwachting uitgesproken dat de aanbesteding zal leiden tot een passend aanbod van huishoudelijke ondersteuning, een minder versnipperd aanbod en een voldoende volume dienstverlening om aan de vraag naar huishoudelijke dienstverlening te kunnen voldoen. In het document wordt echter niet aangegeven waarop deze verwachting is gebaseerd en hoe daarop actief zal worden gestuurd. Ook missen we aandacht voor andere uitgangspunten die in de inkoopstrategie jeugd worden gehanteerd zoals vermindering van de administratieve lasten en het werken op basis van vertrouwen. In de mondelinge toelichting is aangegeven dat deze overwegingen ook bij de inkoop van huishoudelijke ondersteuning wel degelijk van belang zijn.

Wij adviseren u in het definitieve document breder aansluiting te zoeken bij de uitgangspunten die

voor de inkoopstrategie jeugdzorg zijn geformuleerd, de uitgangspunten helder te formuleren en ook duidelijk te maken welke inkoopmethode zal worden gehanteerd.

6. Bij de nadelen in de notitie 'Inkoopstrategie HO 2022' wordt gesteld dat het voor de gemeente moeilijk is te sturen op de inzet van intensiteiten. Het onderzoek door de gemeente is hierbij marginaal en vindt voor een groot gedeelte achteraf plaats.

Wij geven u in overweging om per steekproef te toetsen op de kwaliteiten van de geleverde HO (volgens voorwaarden). Geef aanbieders het vertrouwen tot dat uit een steekproef anders blijkt. Wanneer een steekproef 'onregelmatigheden' laat zien wordt de steekproef verdubbeld. Wanneer er geen verbetering optreedt, betekent dat einde overeenkomst. Wanneer de inspectie geen onregelmatigheden laat zien, wordt de steekproef verkleind.

7. Tot slot constateren we dat het als vanzelfsprekend wordt beschouwd dat de zorgaanbieder bij de inzet van ondersteuning een signalerende rol vervult en dat de gemeente wordt geïnformeerd als iets wordt waargenomen wat het vermelden waard is. Toch is niet duidelijk waarop deze vanzelfsprekendheid is gebaseerd. Zoals hierboven aangegeven, is continuïteit van de ondersteuning naar onze mening daarvoor een noodzakelijke voorwaarde.

Wij onderstrepen het belang van die signalerende rol en adviseren u dan ook dit nadrukkelijk vast te leggen als inkoopvoorwaarde.

Verder...

Zoals aangegeven komen we terug op de korte tijd die beschikbaar was om tot een advies te komen. De beleidsambtenaren hebben aangegeven de ASD te hebben geïnformeerd, zodra het besluit was gevallen de huishoudelijke ondersteuning apart en vervroegd aan te besteden. Maar, naar ons idee moet op een eerder moment duidelijk zijn geweest dat overwogen werd om huishoudelijke ondersteuning apart vervroegd aan te besteden. Daarmee was het mogelijk ons tijdig te informeren over de mogelijkheid dat de ASD om een "spoedadvies" gevraagd zou worden. Beleidsambtenaren mogen dan onder tijdsdruk zijn gezet, door deze gang van zaken wordt ook druk gezet op de kwaliteit van onze advisering.

Wij adviseren u met klem, de snelheid in de besluitvorming niet ten koste te laten gaan van de zorgvuldigheid en voldoende tijd te nemen om tot adequate besluitvorming te komen. Daarmee worden fouten voorkomen die verderop in het aanbestedingstraject voor complicaties kunnen zorgen.

Wij wensen u succes bij de verdere voorbereidingen van de inkoopstrategie huishoudelijke ondersteuning en wachten uw reactie met belangstelling af.

Met vriendelijke groet,

Namens de Adviesraad Sociaal Domein,

Wouter Verschuur, voorzitter
Joost Wagenmakers, secretaris

Samentellers:

Jos de Kort
Wouter Verschuur